

Číslo: 4082/2021-2022

SPRÁVA

o výsledkoch školskej inšpekcie

vykonanej v dňoch od 06. 05. 2022 a 09. 05. - 10. 05. 2022

Názov kontrolovaného subjektu	
Základná škola Františka Rákócziho II. s vyučovacím jazykom maďarským – II. Rákóczi Ferenc Alapiskola, V. Palkovicha 3, Kolárovo	
Zriaďovateľ	Mesto Kolárovo

Vedúci zamestnanci kontrolovaného subjektu:

PaedDr. Eugen Kacz, riaditeľ školy

Mgr. Tímea Navrátilová, zástupkyňa riaditeľa školy

V súlade s poverením na **tematickú** inšpekciu č. 4082/2021-2022 zo dňa 05. 05. 2022 **inšpekciu vykonali:**

Mgr. Lívia Bernadičová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

Mgr. Katarína Lészkoová, školská inšpektorka, ŠIC Nitra .....

1 PREDMET ŠKOLSKEJ INŠPEKČIE

Stav a úroveň vyučovania slovenského jazyka a slovenskej literatúry v školách s vyučovacím jazykom maďarským

1.1 ZÁKLADNÉ ÚDAJE

Kontrolovaným subjektom bola štátna plnoorganizovaná mestská základná škola (ďalej ZŠ) s vyučovacím jazykom maďarským. Škola mala **10** tried so **175** žiakmi.

V **4** triedach na primárnom stupni vzdelávania bolo **70** žiakov, z nich **9** so zdravotným znevýhodnením (ďalej **ZZ**), **2** žiaci zo sociálne znevýhodneného prostredia (ďalej **SZP**) a **30** z marginalizovanej rómskej komunity (ďalej **MRK**). Zo **105** žiakov nižšieho stredného vzdelávania v **6** triedach bolo **17** žiakov so **ZZ**, **14** žiakov zo **SZP** a **35** z **MRK**. V školskom roku 2020/2021 sa dištančného vzdelávania z rôznych objektívnych dôvodov nezúčastňovalo **39** žiakov, z nich na primárnom stupni vzdelávania **12**, z nich **2** so **ZZ**, **1** zo **SZP** a **9** z **MRK** a **27** na nižšom strednom vzdelávaní, z ktorých **7** boli žiaci so **ZZ**, **6** zo **SZP** a **14** z **MRK**.

Z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra (ďalej **SJSL**) **neprospeli 2** žiaci nižšieho stredného vzdelávania, komisionálnu skúšku nevykonali pre nedostatočný prospech z viac ako dvoch vyučovacích predmetov na konci druhého polroka školského roku 2020/2021.

1.2 ZISTENIA A ICH HODNOTENIE

V školskom roku 2021/2022 postupovala škola podľa rozdelenia hodinovej dotácie inovovaného **učebného plánu** v súlade s Rámcovým učebným plánom pre ZŠ s vyučovacím jazykom národnostnej menšiny vydaným Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej MŠVVaŠ SR) dňa 06. 02. 2015, **bez posilnenia** vyučovania SJSJ disponibilnými hodinami. Systematické každodenné vyučovanie predmetu SJSJ bolo zabezpečené na primárnom stupni vzdelávania. V nižšom strednom vzdelávaní nebola splnená podmienka každodenného vzdelávania žiakov v 7. ročníku (4 hodiny). Vyučovanie predmetu SJSJ sa uskutočnilo v 14 skupinách, z nich bolo 5 na primárnom stupni a 9 na druhom stupni vzdelávania. Škola nerešpektovala delenie žiakov 1. A triedy s počtom žiakov 21 na skupiny na vyučovacích hodinách SJSJ. Na 2. stupni vzdelávania bolo dodržané delenie tried na skupiny s počtom žiakov 17 a viac. V aktuálnom školskom roku škola nevyužila možnosť postupu podľa upravených učebných plánov v zmysle Dodatkov č. 7, 8, 9 k ŠVP.

Z vyjadrenia riaditeľa školy vyplynulo, že v školskom roku 2021/2022 postupovali v plnom rozsahu podľa **nezmeneného inovovaného školského vzdelávacieho programu** (ďalej iŠkVP) v súlade so štátnym vzdelávacím programom (ďalej ŠVP) pre primárne a nižšie stredné vzdelávanie, učebné osnovy SJSJ **nemodifikovali** v zmysle Dodatkov č. 7, 8, 9 k ŠVP. Ďalej uviedol, že rozdiely vo vedomostiach a zručnostiach žiakov zodpovedali ich možnostiam a schopnostiam a bolo možné ich odstrániť vzdelávaním a vytvorením podmienok pre doučovanie po návrate do školy, a to pre ich pravidelnú účasť na dištančnom vzdelávaní, ktoré realizovali cez komunikačné platformy, telefonickými konzultáciami, alebo distribuovaním pracovných listov prostredníctvom sociálnej pedagogičky školy, okrem žiakov z MRK, ktorí nemali dostatočnú motiváciu od rodičov k vzdelávaniu, zasielali vyplnené pracovné listy sporadicky alebo vôbec a dosahovali slabé výsledky aj pred dištančným vzdelávaním.

V školskom roku 2021/2022 škola nemodifikovala systém **hodnotenia a klasifikácie** žiakov, pokračovala v spôsobe celkového **hodnotenia a klasifikácie** žiakov zo školského roku 2020/2021 upraveného podľa Usmernenia MŠVVaŠ SR k priebežnému a celkovému hodnoteniu žiakov ZŠ počas mimoriadnej situácie a núdzového stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 zo dňa 26. 05. 2020 a prerokovaného v pedagogickej rade dňa 26. 01. 2021, v zmysle ktorého využila možnosť slovného hodnotenia v 1. ročníku, v ostatných ročníkoch formu klasifikácie, okrem výchovných predmetov a náboženskej výchovy, ktoré hodnotili slovom absolvoval/neabsolvoval, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pedagogickej rady zo dňa 02. 09. 2021. **Vlastné kritériá hodnotenia a klasifikácie** učebných výkonov žiakov vo vzťahu k špecifikám predmetu SJSJ a zmeneným podmienkam vzdelávania spôsobeným dištančným vzdelávaním škola neupravovala. Riaditeľ školy, zástupkyňa riaditeľa a učители sa v rozhovore vyjadrili, že počas distančného vzdelávania korigovali spôsob hodnotenia, pristupovali k žiakom individuálne, čím podporovali ich motiváciu, využívali častejšie slovné, formatívne hodnotenie.

Predmet SJSJ vyučovalo 6 kvalifikovaných učiteľov, z nich v **primárnom vzdelávaní** 4 a v **nižšom strednom vzdelávaní** 2 učители spĺňajúci kvalifikačné predpoklady a osobitné kvalifikačné požiadavky na vyučovanie predmetu s pozitívnym dopadom na 100 %-nú odbornosť.

Škola **nezabezpečila** adekvátne množstvo **vhodných učebníc** schválených MŠVVaŠ SR na vyučovanie jednotlivých predmetov pre nedostatok finančných prostriedkov, v primárnom vzdelávaní chýbali učebnice na vyučovanie predmetov informatika v 3. a 4. ročníku a výtvarná výchova 4. ročníku, v nižšom strednom vzdelávaní predmetov etická výchova v 5., 6. a 7. ročníku, informatika v 5., 6., 7. a v 8. a výtvarná výchova v 8. a 9. ročníku.

Iné učebnice používali s odporúčaním reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku v predmete náboženská výchova v 1. – 9. ročníku¹ a regionálna výchova v 9. ročníku². Alternatívne učebnice schválené MŠVVaŠ SR žiaci používali v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v 2. a 4. ročníku³.

Zistenia z priameho pozorovania vyučovacieho procesu

Priebeh výchovno-vzdelávacieho procesu bol sledovaný v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra na 20 vyučovacích hodinách (po 10 hodín na oboch stupňoch).

Primárne vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Komunikačná spôsobilosť žiakov bola veku primeraná, ich verbálne zručnosti smerovali prevažne k spolupráci s učiteľkami na polovici hodín. Žiaci správne pochopili a reagovali na bežné príkazy a pokyny učiteliek, chápali ich súvislý prejav na viac ako polovici hodín. V ústnom prejave bola zväčša artikulácia žiakov správna, po vzorovom prednese učiteliek a príprave jasne a nahlas vyslovovali slová a slovné spojenia, častejšie mali nedostatky žiaci nižších ročníkov v spisovnej výslovnosti odlišných foném napr. spoluhlásky ch. V rámci komunikačných tém (Domov a bývanie, Doprava a cestovanie, Obchody a služby, Starostlivosť o zdravie) na väčšine hodín prevažne aplikovali osvojené vetné modely, samostatne tvorili jednoduché krátke vety o nejakej udalosti, činnosti alebo odpovedali na jednoduché pomocné otázky. Minimálne mali možnosť vzájomne komunikovať tvorením krátkych jednoduchých dialógov, čo využili a s menšou pomocou učiteliek aplikovali osvojené vetné modely, verbálny prejav rozvíjali riadeným rozhovorom pri nakupovaní (Obchod a služby) a ojedinele v 2. ročníku pri predstavovaní sa. Osvojenú základnú slovnú zásobu na viac ako polovici hodín prevažne používali veku primerane. Pri prezentovaní textov detských piesní, básničiek a hier určených na memorovanie na polovici hodín prejavili zväčša samostatnosť, ojedinele potrebovali pomoc a na viac ako tretine hodín nedostali príležitosť precvičovať už naučenú slovnú zásobu. Na takmer polovici hodín mali žiaci problémy s porozumením najmä súvislého verbálneho prejavu učiteliek v 1. triede (3. A) s takmer tri štvrtinou žiakov pochádzajúcich z MRK, z ktorých sa väčšina nezúčastňovala v školskom roku 2020/2021 dištančného vzdelávania. Žiaci nemali v dostatočnej miere osvojenú základnú slovnú zásobu, na otázky odpovedali jedným slovom, u niektorých sa prejavovala komunikačná bariéra, texty piesní a detských hier určených na memorovanie zvládli len niektorí s pomocou učiteľky, nedokázali samostatne súvisle komunikovať. Na tvorenie dialógu na základe modelových viet nabádaní neboli. Nezádanie veku primeraných textov

---

¹ Bölcsföldiné Türk E., Dr. Szénási L., Dr. Szászi A.: Isten tenyerén, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Kustár G., Dr. Szászi A.: Istennel az úton, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Szabóné Dr. László L.: A szabadító Isten szeretetében, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Szabóné Dr. László L.: Isten a mi királyunk, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Árvavölgyiné Szatmári I., Dr. Szászi A., Kustár G., Miklya Luzsányi M.: Istennel a döntéseinkben, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Pluhár G., Dr. Szászi A.: Isten világosságában, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Bölcsföldiné Türk E.: Isten vonzásában, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018; Dr. Szászi A.: Isten igéjének tükrében, Vydavateľ: Ústredie kultúry a osvety Reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku, Rimavská Sobota, 2018

² Bagita J., Madarász R., Varga T.: Gúta, Vydalo: Mesto Kolárovo, 2018

³ Keresztesi I., Darázsová A.: Slovenčina INAK, pracovné listy pre 1. - 2. ročník, Vytvorené pre MŠVVaŠ SR, 2021.; Pálinkáš M.: Slovenčina INAK, pracovné listy pre 3.- 4. ročník, Vytvorené pre MŠVVaŠ SR, 2021,

s prihliadnutým na vedomostné schopnosti žiakov na viac ako tretine hodín znižovalo účinnosť rozvíjania **počúvania s porozumením**. Žiaci prevažne pochopili krátky súvislý prejav učiteliek, spolužiakov alebo nahrávky textov (CD k učebnici Ypsilon, Elka Telka), krátkych videí, didaktických hier cez aplikáciu Learningapps, pesničiek aj texty pre deti cez internetovú databázu videí YouTube (napr. Poďme sa povoziť) a porozumeli jednoduchým krátkym otázkam k textu na polovici hodín, ale odpovede s použitím krátkych viet vedeli formulovať namenej ako polovici hodín. Osvojené zručnosti **v čítaní s porozumením** preukázali na menej ako tretine hodín. Prevažne čítali veku primerané texty plynule so správnou artikuláciou na polovici hodín, len na tretine dokázali samostatne vyhľadať kľúčové slová a základné informácie, sformulovať jednoduché otázky k textu, základnú myšlienku len ojedinele a na viac ako tretine hodín len s pomocou. Na základe pomocných otázok len na tretine hodín dokázali text reprodukovať prevažne samostatne, ostatní túto úlohu nezvládali a v 1. ročníku podľa učebných osnov dané činnosti žiaci ešte neovládali. Najslabšie zručnosti pri práci s textom preukázali žiaci z MRK, z ktorých sa väčšina nezúčastňovala dištančnej formy vzdelávania (3. A, občas 2. A). Rozvíjať verbálny prejav vyjadrením vlastného stanoviska k aktuálnej téme hodiny nemali možnosť na väčšine hodín, ak boli vyzvaní zmysluplne vyjadrili svoj názor na polovici z nich, na ostatných väčšina žiakov nedokázala postoj vyjadriť. V **písomnom prejave** na polovici hodín, zväčša v 4. ročníku aplikovali základné pravidlá slovenského pravopisu a na 2 hodinách v 3. pri písomnom riešení úloh na tabuli a odpisovaní viet do zošitov potrebovali pomoc učiteliek, na ostatných nedostali príležitosť a v 1. ročníku podľa učebných osnov žiaci danú aktivitu ešte neovládali.

Vyučovanie učiteľom

Učiteľky podporovali **komunikačné zručnosti žiakov** na polovici hodín didaktickými hrami, úlohami na opakovanie učiva, v nižších ročníkoch opakovaním slov a slovných spojení a jasne formulovanými otázkami, na viac ako polovici hodín vhodne zvolenými názornými pomôckami (kartičky k pracovným listom Slovenčina INAK, obrázky, dopravné značky). Pri sprístupňovaní nového učiva používaním osvojených vetných modelov v rámci komunikačných tém podnecovali žiakov tvoriť jednoduché vety podľa vzorového opisu a pomocnými otázkami na väčšine hodín. Na uvoľnenie atmosféry v triede a na relaxačné činnosti vhodne zvolili pesničky, vyčítanky a riekanky na viac ako polovici hodín, častejšie v nižších ročníkoch a občas využili fonetické cvičenia. Slovnú zásobu situačnou hrou (Nakupovanie v 4. ročníku) a tvorbou krátkeho dialógu (predstavenie sa v 2. ročníku) rozširovali na menej ako polovici hodín. Učiteľky upozorňovali žiakov na správnu artikuláciu a výslovnosť na všetkých hodinách, čo žiaci rešpektovali. Precvičovať písomné zručnosti umožnili žiakom na polovici hodín prevažne vo vyšších ročníkoch. **Čitateľská gramotnosť** žiakov bola rozvíjaná efektívne na menej ako polovici hodín aj napriek počúvaniu krátkych súvislých textov takmer na všetkých hodinách hlasným vzorovým čítaním učiteliek, žiakov alebo nahrávok a kladením motivačných otázok o počutí textu. Príležitosť na hlasné a tiché čítanie známych textov z učebnice, zadaní úloh vytvorili pre žiakov na viac ako polovici hodín. Zisťovacími otázkami nabádali žiakov k vyhľadávaniu kľúčových slov na väčšine hodín, niekedy neprimerane schopnostiam žiakov. Sumarizovanie textu, smerovanie žiakov k vyjadreniu vlastného postoja a zaradenie čítania s predpovedaním deja uplatnili minimálne. Podmienky na dramatizáciu krátkej rozprávky alebo známeho textu neboli vytvorené. **Odporúčané textové zdroje** (učebnice a pracovné listy Slovenčina INAK, obrázky, kartičky, metodické pomôcky a audiovizuálne nahrávky) využívali efektívne k stanoveným cieľom vyučovania na väčšine hodín. Metodické listy ŠPÚ učiteľky nepoužívali. Uplatnenie **kompenzačných opatrení** väčšinou úlohami s rozdielnou náročnosťou a individuálnym prístupom k žiakom, ktorí sa nezúčastnili dištančného vzdelávania, boli žiakmi z MRK a dosahovali slabé vzdelávacie

výsledky v predmete (6 žiakov v 2. ročníku, 7 v 3. a 5 v 4. ročníku) a diferencovaním úloh podľa špecifických potrieb pre žiakov ZZ (ľahké mentálne postihnutie, autizmus bez mentálneho postihnutia, viacnásobné postihnutie) s podporou pedagogického asistenta na 2 hodinách (3. a 1. ročník) napomáhali eliminovať rozdiely vo vedomostiach žiakov. Zážitkové vyučovanie bolo uplatňované skoro na všetkých hodinách, občas predĺžený výklad a rozvíjanie sociálnych kompetencií žiakov skupinovú prácou na polovici hodín. Pri úlohách na prehĺbenie učiva a v situačných hrách vytvorili priestor na rovesnícke učenie. Učiteľky na všetkých sledovaných hodinách z **metód vyučovania jazyka** využívali audiovizuálnu (štruktúrno-globálnu) metódu. Na viac ako polovici hodín uplatnili priamu (direktívnu) metódu podporujúcu monolingválnosť, komunikovali v slovenskom jazyku, gramaticko-prekladovú metódu a didaktické hry. Využívaním komunikatívnej a situačnej metódy len na polovici hodín neumožnili žiakom efektívne spolupracovať medzi sebou, čo nenapomáhalo rozvíjaniu ich komunikačných zručností. Metódu odpovede celým telom učiteľky aplikovali minimálne a ďalšie vyučovacie metódy (audiolingválna metóda, hranie rolí, projektové vyučovanie, brainstorming a brainwriting) boli zaradené do edukačného procesu ojedinele, alebo na hodinách absentovali.

Nižšie stredné vzdelávanie

Učenie sa žiaka

Žiaci preukázali veku primerané **komunikačné kompetencie** len na menej ako polovici vyučovacích hodín. Prevažne chápali bežné príkazy a pokyny učiteľov a riadili sa nimi, na polovici hodín väčšina potrebovala pomoc, občas pre ľahšie pochopenie komunikačnej témy a obsahu textu bola využitá metóda odpovede celým telom aj pre slabé porozumenie súvislého prejavu učiteľov na viac ako polovici hodín, najmä v triedach s vyšším počtom žiakov z MRK a SZP (5. A, B, 7., 9. trieda), z nich v 7. ročníku takmer polovica a tretina z 9. ročníka sa nezúčastňovala dištančného vzdelávania a v oboch triedach 1 žiak neprospeš zo SJSJ, väčšina nerozumela súvislému prejavu učiteľov, potrebovali pomoc s prekladom do materinského jazyka. Na väčšine hodín pri opakovaní a utvrdzovaní učiva, tvorbe krátkych viet, vzájomnej komunikácii s učiteľmi artikulovali veku primerane a mali správnu výslovnosť. Modelové vety, používali na menej ako polovici hodín v rámci komunikačnej témy o zdravom životnom štýle a stravovaní. Rozvoj verbálneho prejavu nebol dostatočne rozvíjaný kladením zatvorených otázok učiteľmi, na ktoré žiaci reagovali jednoslovnými odpoveďami. Na tvorbu dialógov na základe modelových viet im bol poskytnutý priestor len minimálne, čo žiaci nevyužili dostatočne, nepreukázali samostatnosť, potrebovali podporu učiteľov, alebo napísané dialógy prečítali z premietnutej prezentácie, u niektorých sa prejavovala komunikačná bariéra. Žiaci pri vzájomnej komunikácii občas aj pri skupinovej práci používali osvojenú základnú slovnú zásobu na takmer polovici hodín, učitelia neznáme pojmy vysvetlili. Pri opakovaní a precvičovaní osvojeného učiva, slovnej zásoby, alebo odpovediach na otázky väčšinou neprejavili dostatočne osvojenú slovnú zásobu, často doplnili jedno slovo alebo zopakovali odpoveď po učiteľoch (triedy so žiakmi z MRK), občas odpovedali krátkou vetou s chybami v skloňovaní a rodoch podstatných mien. Ojedinele boli častejšie motivovaní k verbálnemu prejavu spievaním, recitovaním, detskými hrami určenými na memorovanie, len na 1 hodine prezentovali primerane veku osvojenú slovnú zásobu. Žiaci väčšinou **porozumeli počutému textu** z CD a zvukových nahrávok, hlasnému čítaniu textov spolužiakov, ojedinele učiteľov, prevažne rozumeli jednoduchým otázkam k jeho obsahu a dokázali samostatne odpovedať s menšími korekciami učiteľov. Na väčšine hodín nedokázali na otázku z textu odpovedať, mali problémy s jeho porozumením a nedostatky sa vyskytli v ich slovnej zásobe. Rozvíjať kompetencie v oblasti **čítania s porozumením** mali príležitosť na polovici

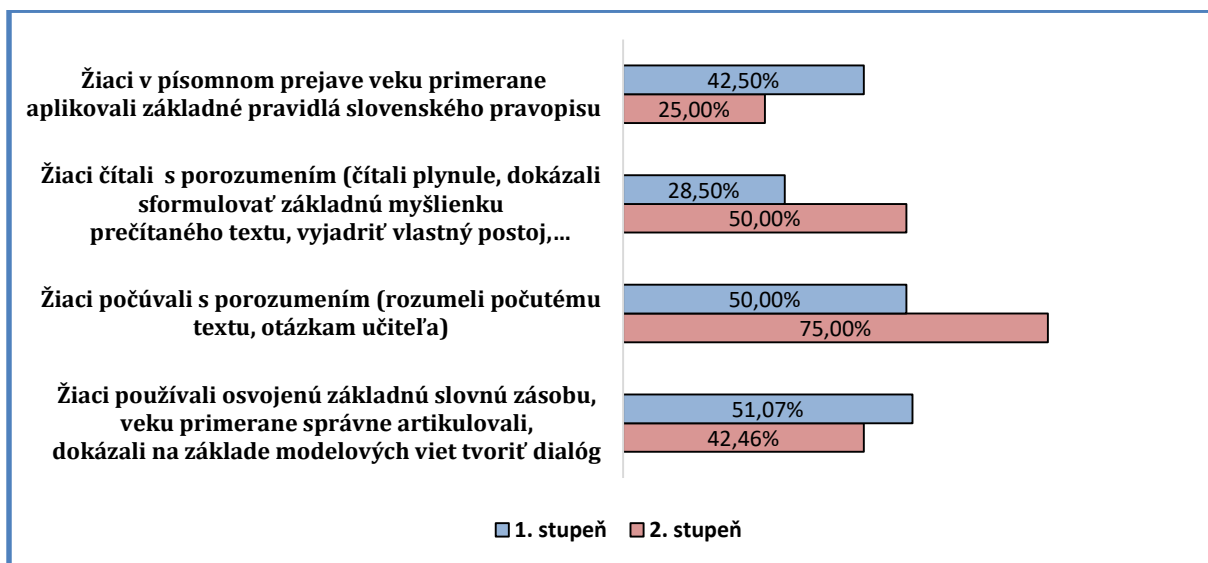
hodín. Boli podnecovaní učiteľmi k hlasnému čítaniu veku primeraných textov a väčšina z nich čítala texty súvisle, nahlas a správnou výslovnosťou. Pri vyhľadávaní kľúčových slov a základných informácií na menej ako polovici hodín neboli samostatní, nepreukázali adekvátne zručnosti ani na jednej hodine. Na menej ako tretine hodín využili možnosť a prejavili zručnosť v tvorení jednoduchých otázok k prečítanému textu. Na sformulovanie základnej myšlienky prečítaného textu dostali príležitosť ojedinele, čo nevyužili a zručnosť neprejavili dostatočne. Na základe pomocných otázok vedeli reprodukovať text na polovici hodín. Komunikačné zručnosti nerozvíjali vyjadrením vlastného názoru alebo stanoviska, pre minimálne podnecovanie učiteľmi, pričom ale väčšina žiakov svoj postoj nevyjadrila alebo odpovedali jedným slovom. Základné pravidlá slovenského pravopisu aplikovali v **písomnom prejave** prevažne správne, samostatne minimálne, takmer na každej hodine boli učiteľmi upozorňovaní na chyby, ojedinele písomný prejav žiaka nebol precvičovaný.

Vyučovanie učiteľom

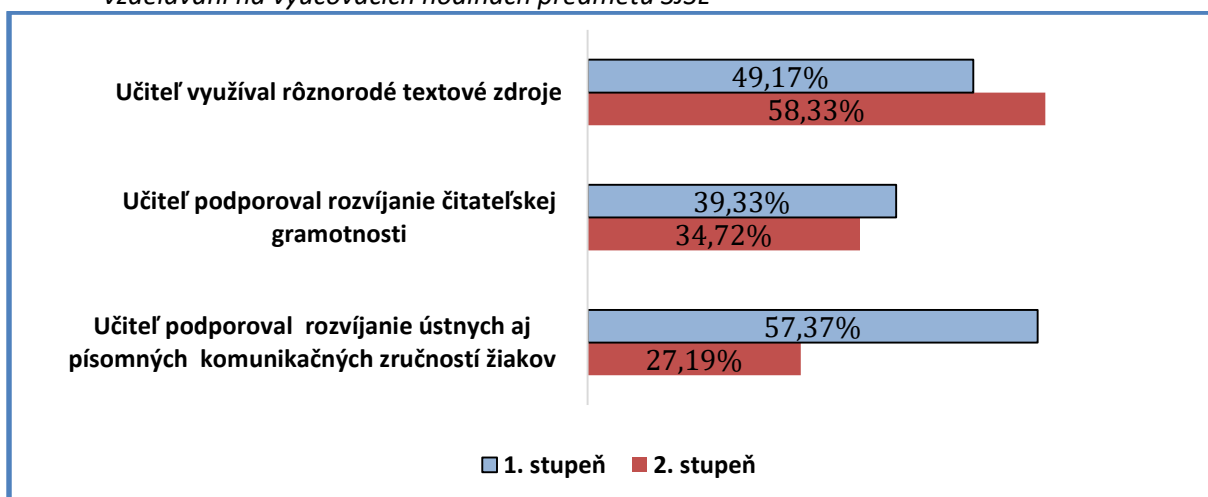
Učitelia zaraďovali uvoľňovacie a relaxačné, motivačné, fonetické cvičenia zamerané na dýchanie a artikuláciu v menšej miere. Podnecovali aktivizovali žiakov k verbálnemu prejavu jasne formulovanými otázkami na väčšine hodín. Úlohy na opakovanie, utvrdenie učiva a slovnej zásoby v rámci komunikačnej témy zaradili len na takmer polovici hodín, na väčšine venovali opakovaniu minimálnu pozornosť. Zaradením tvorby krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru len minimálne nepodporovali aktívne využívanie slovnej zásoby žiakov pri hovorení. Tvorbu krátkeho súvislého prejavu počas väčšiny pozorovaných hodín zaradili občas, alebo na hodinách absentovala. Na hodinách takmer neboli vytvorené podmienky pre ústny prejav žiakov recitovaním, spievaním a dramatizáciou prečítaného textu absentovala. K precvičovaniu písomného prejavu pri opakovaní a precvičovaní učiva písaním ich takmer nevedli, okrem 1 hodiny. Upozorňovanie žiakov na dodržiavanie správnej výslovnosti, artikulácie, intonácie učiteľmi bolo potrebné ojedinele. V rámci podpory **rozvíjania čitateľskej gramotnosti** žiakov zaradili počúvanie textu v podaní učiteľa alebo nahrávky na každej hodine, ojedinele aj v zhudobnenej forme. Na kladenie otázok navzájom alebo motivačný rozhovor o vypočutom texte dostali žiaci priestor na viac ako polovici hodín. Rozvíjanie čitateľskej gramotnosti žiakov bolo podporované minimálne čítaním s predpovedaním deja. Hlasné alebo tiché čítanie zaradili na každej hodine. Na viac ako polovici hodín zisťovacími otázkami k vypočutému textu neumožňovali vyhľadávanie kľúčových slov, slovných spojení, jednoduchých viet. K ústnemu alebo písomnému sumarizovaniu textu ich nemotivovali. Priestor na vyjadrenie vlastného názoru, skúsenosti a postoja žiakov neposkytli a minimálne umožnili vzájomne žiakom komunikovať ich zapájaním do hrových rečových činností a dramatizácie textu, ktorí svoje jazykové zručnosti preukázali len v ojedinelej rolovej a situačnej hre. Simulácia na danú tému nebola neuplatnená. **Z odporúčaných textových zdrojov** učitelia využili najmä texty z učebníc, pracovných zošitov, vlastných pracovných listov a prezentácií, CD vytvorené k učebniciam alebo iné zvukové nahrávky používali často. Metodické listy ŠPÚ na hodinách neboli využívané. Uplatňovanie **kompensačných opatrení** bolo na hodinách minimálne. Úlohy a zadania podľa špecifických potrieb žiakov, individuálny prístup učiteľov k žiakom boli prítomné na hodinách ojedinele, predĺžený výklad a zážitkové vyučovanie neuplatnili. Kooperatívne zručnosti boli podporované častejšie, ale pre nedodržanie kritérií pri práci v skupinách boli málo efektívne pre proces učenia sa žiakov. Pomoc pedagogického asistenta využili len na jednej hodine (6. ročník), rovesnícke učenie podporili raz. Učitelia na hodinách najčastejšie uplatňovali z **metód vyučovania jazyka** audiovizuálnu (štruktúrno-globálnu) metódu spájaním situácie, kontextu, obrázka a významu viet ako najmenších jednotiek obmieňajúceho sa celku, priamu (direktnú), gramaticko-prekladovú, v rámci ktorej kládli dôraz na rozvoj zručností čítania,

písania, hovorenia, v prípade potreby poskytovali zoznam izolovaných slov dvojjazyčne a audiolingválnu, pri ktorej motivovali žiakov ku komunikácii v slovenskom jazyku, okamžite opravovali chyby vo výslovnosti, často kládli otázky, na ktoré očakávali odpovede žiakov podľa ich schopností a zručností, ich aktivity často podporili pochvalou. Uplatňovanie komunikatívnej, situačnej, metódy hrania rolí a odpovede celým telom bolo ojedinelé. Projektové vyučovanie, didaktické hry, brainstorming a brainwriting na sledovaných hodinách neboli zaradené.

Graf 1 Preukázané komunikačné kompetencie žiakov primárneho a nižšieho stredného vzdelávania na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

Graf 2 Podpora rozvíjania komunikačných kompetencií žiakov v primárnom a nižšom strednom vzdelávaní na vyučovacích hodinách predmetu SJSL

2 ZÁVERY

V aktuálnom školskom roku postupovala škola podľa nezmeneného inovovaného školského vzdelávacieho programu, nemodifikovala učebné osnovy ani učebné plány. Neposilnenie vyučovania predmetu disponibilnými hodinami ani v jednom ročníku, nezabezpečilo každodenné vyučovanie predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra na druhom stupni vzdelávania. Nedelenie 1 triedy s vyšším počtom žiakov ako 17 na skupiny na primárnom stupni vzdelávania nevytvorilo optimálne podmienky vyučovania predmetu. V aktuálnom školskom roku systém hodnotenia a klasifikácie žiakov škola nemodifikovala, pokračovala podľa úprav prerokovaných v školskom roku 2020/2021. Vlastné kritériá hodnotenia a klasifikácie učebných výkonov žiakov v predmete v aktuálnom školskom roku neupravovala, pokračovala podľa zmien vykonaných v školskom roku 2020/2021. Preferovanie formatívneho hodnotenia učiteľmi podporovalo efektívne učenie sa žiakov. Zabezpečenie odbornosti vyučovania predmetu na úrovni 100 % na oboch stupňoch vytvorilo predpoklady pre skvalitňovanie vedomostí žiakov. Škola nezabezpečila adekvátne množstvo **vhodných učebníc** schválených ministerstvom školstva na vyučovanie predmetov informatika a výtvarná výchova na primárnom a etická výchova, informatika a výtvarná výchova v nižšom strednom vzdelávaní pre nedostatok finančných prostriedkov. Používanie iných učebníc v predmete náboženská výchova vo všetkých ročníkoch a regionálna výchova v jednom ročníku na 2. stupni vzdelávania a alternatívnych učebníc schválených ministerstvom školstva slovenského jazyka a slovenskej literatúry v 2. a 4. ročníku vytvorilo vhodné podmienky pre vzdelávanie sa žiakov. Preukázanie komunikačných kompetencií žiakov primárneho vzdelávania bolo veku primerané na viac ako polovici hodín, na 2. stupni len na takmer polovici. Samostatný ústny prejav častejšie prezentovali žiaci na 1. stupni vzdelávania, prevažne chápali bežné príkazy učiteľiek, rozumeli súvislému prejavu, správne artikulovali a spisovne sa vyjadrovali, často modelovými vetami, textami piesní a detskými hrami opakovali už osvojenú slovnú zásobu. Minimálne vytvorené príležitosti na tvorenie dialógov na základe modelových viet vo všetkých triedach, ojedinelé využívanie piesní a hier a často kladené zatvorené otázky učiteľmi na 2. stupni vzdelávania nepodporovali dostatočne rozvíjanie verbálneho prejavu žiakov. V triedach so žiakmi z marginalizovanej rómskej komunity s nepravidelnou účasťou na dištančnom vzdelávaní, slabými vyučovacími výsledkami, ojedinele neprospechom z predmetu slovenský jazyk a slovenská literatúra a absenciou motivácie napredovať v učení, sa vyskytli nedostatky v porozumení súvislého prejavu učiteľov, slovnej zásobe a ich verbálnom prejave. Žiaci počutému textu a jednoduchým otázkam učiteľa rozumeli, menej často vedeli bez pomoci sformulovať odpoveď. Zručnosti podporujúce čítanie s porozumením prejavili na menej ako tretine žiaci na primárnom a na polovici hodín na nižšom strednom vzdelávaní. Nahlas, plynule so správnou artikuláciou čítali veku primerané texty. Povrchovú prácu s textom vyhľadávaním a určovaním kľúčových slov a základných informácií zvládli na požadovanej úrovni len na tretine a žiaci druhého stupňa na takmer polovici hodín. Slabé zručnosti prezentovali pri tvorení jednoduchých otázok vyplývajúcich z textu. Minimálny priestor na sformulovanie základnej myšlienky prečítaného textu žiaci nedokázali efektívne využiť, pri stanovení potrebovali pomoc učiteľov. Len na takmer polovici hodín na základe pomocných otázok väčšina reprodukovala text. Na primárnom vzdelávaní občasné vyjadrenie vlastnej skúsenosti, postoja žiakmi k preberanej téme, v nižšom strednom vzdelávaní ojedinele len jedným slovom nepodporovalo dostatočne verbálny prejav žiakov. Žiaci primárneho vzdelávania aplikovali základné pravidlá slovenského pravopisu v písomnom prejave samostatne, občas s menšími nedostatkami, žiaci nižšieho stredného vzdelávania len na štvrtine hodín s častejšími nedostatkami. Učitelia podporovali

rozvíjanie ústnych a písomných komunikačných zručností žiakov prevažne na 1. stupni vzdelávania spievaním piesní, recitovaním básní, opakovaním učiva, tvorbou krátkeho súvislého prejavu, dialógov, písaním textu. Na 2. stupni na väčšine hodín komunikovali so žiakmi zväčša uzatvorenými otázkami, s menším dôrazom na tvorbu krátkych dialógov podľa vzorového rozhovoru, krátkeho súvislého prejavu, písanie textu, čím nevytvárali dostatočný priestor na rozvíjanie verbálneho a písomného prejavu žiakov. Zaradenie uvoľňovacích cvičení a motivačných fonetických cvičení určených na relaxáciu bolo ojedinelé. Spievať slovenské piesne, recitovať básne, dramatizovať umožnili žiakom 1. stupňa, 2. stupeň mohol prejavíť svoje zručnosti občas. Na správnu výslovnosť, artikuláciu, intonáciu a rytmus učiteľia upozorňovali prevažne mladších žiakov. Počúvanie textu v podaní učiteľa alebo nahrávky, kladenie otázok o vypočutom texte podporovali zručnosti žiakov pri počúvaní s porozumením, okrem minimálneho zaradenia čítania s predpovedaním deja. Čitateľskú gramotnosť rozvíjali učiteľia len vedením žiakov k správnej technike čítania, vyhľadávaniu základných informácií z textu, kontrolou jeho porozumenia otázkami. Minimálne podnecovali žiakov k sumarizovaniu textu, vyjadreniu vlastného postoja, názoru. Žiakov primárneho vzdelávania zapájali do hrových rečových činností na polovici hodín, žiakom nižšieho vzdelávania uvedené aktivity ponúkli sporadicky. Učiteľia využívali v priebehu vyučovania najmä texty z učebníc, pracovných listov a PowerPointových prezentácií v rovnakej miere na oboch stupňoch vzdelávania. Zvukové nahrávky z CD nosičov využívali často, viac na 2. stupni. Metodické listy Štátneho pedagogického ústavu vzdelávania nevyužili ani na jednej vyučovacej hodine. Kompenzačné opatrenia uplatňovali učiteľia na primárnom vzdelávaní na menej ako polovici hodín, v nižšom strednom vzdelávaní bolo ich uplatnenie ojedinelé, čo nevytváralo predpoklad na eliminovanie nedostatkov vo vedomostiach žiakov vyplývajúce z ich zdravotného znevýhodnenia alebo sociálneho statusu. Podporu pedagogického asistenta využili na 2 hodinách v primárnom a na 1 v nižšom strednom vzdelávaní. Počas vyučovacieho procesu učiteľia zaraďovali najmä audiovizuálnu, priamu (direktnú), gramaticko-prekladovú a na 2. stupni audiolingválnu metódu, často využívali komunikatívnu, v primárnom vzdelávaní ojedinele didaktické hry aj metódu odpovede celým telom, situačnú a hranie rolí v menšej miere. Projektové vyučovanie, brainstorming a brainwriting neboli uplatnené ani na jednej hodine.

Oblasti vyžadujúce zlepšenie

- zabezpečenie každodenného systematického vzdelávania žiakov v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v každom ročníku,
- delenie triedy na skupiny s vyšším počtom žiakov ako 17,
- rozvíjanie komunikačných kompetencií žiakov používaním osvojenej základnej slovnej zásoby, modelových viet a tvorením krátkych dialógov na základe modelových viet na 2. stupni vzdelávania,
- rozvíjanie zručností žiakov pri sformulovaní základnej myšlienky, vyjadrenia vlastného postoja, skúsenosti pri čítaní s porozumením na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- aplikovanie základných pravidiel slovenského pravopisu v písomnom prejave primerane veku žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- podporovanie rozvíjania ústnych a písomných komunikačných zručností žiakov nižšieho stredného vzdelávania,
- podporovanie rozvíjania čitateľskej gramotnosti žiakov učiteľmi na obidvoch stupňoch vzdelávania,

- uplatňovanie metodických listov vypracovaných ŠPÚ na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- uplatňovanie kompenzačných opatrení vo vzťahu k vzdelávaniu žiakov so ZZ, zo SZP/MRK na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- uplatňovanie metód rozvíjajúcich komunikatívne zručnosti žiakov, schopnosť učiť sa, riešiť problémy (projektového vyučovania, brainstormingu a brainwritingu) na obidvoch stupňoch vzdelávania.

Zistilo sa porušenie všeobecne záväzných právnych a interných predpisov:

1. § 7 ods. 3 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (nedelenie žiakov na skupiny v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra v triede s vyšším počtom žiakov ako 17).

Zamestnanci, ktorých sa príslušné inšpekčné zistenia týkajú, boli s výsledkami a závermi oboznámení.

OPATRENIA ŠTÁTNEJ ŠKOLSKEJ INŠPEKCIE

Na základe zistení a ich hodnotení uvedených v správe o výsledkoch školskej inšpekcie Štátna školská inšpekcia uplatňuje voči vedúcemu zamestnancovi kontrolovaného subjektu tieto opatrenia:

1. Odporúča

- zabezpečiť každodenné systematické vyučovanie slovenského jazyka a slovenskej literatúry v jednotlivých ročníkoch nižšieho stredného vzdelávania úpravou učebného plánu a využitím disponibilných hodín,
- zaraďovať úlohy na používanie osvojenej slovnej zásoby, tvorby krátkeho súvislého prejavu, fonetických cvičení, uvoľňovacích cvičení zameraných na dýchanie a artikuláciu na 2. stupni a úlohy na tvorenie krátkych dialógov na základe modelových viet, ovládanie textov piesní a detských hier na obidvoch stupňoch vzdelávania pri rozvíjaní komunikačných zručností žiakov,
- zadávať úlohy na vyhľadávanie a určovanie kľúčových slov a základných informácií, tvorenie jednoduchých otázok k obsahu textu, reprodukovanie textu na základe pomocných otázok, sformulovanie základnej myšlienky, čítanie s predpovedaním deja, zapájať žiakov do hrových rečových, dramatizácie textu a podnecovať žiakov k vyjadreniu vlastného postoja, skúsenosti pri čítaní s porozumením na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- implementovať úlohy na aplikovanie základných pravidiel slovenského pravopisu v písomnom prejave primerane veku žiakov na obidvoch stupňoch vzdelávania,
- uplatňovať metodické listy vypracované ŠPÚ na oboch stupňoch vzdelávania,
- diferencovať úlohy a zadania podľa špecifických potrieb a možností žiaka, uplatňovať rovesnícke učenie, skupinovú prácu s prvkami kooperácie na obidvoch stupňoch a uplatňovať predĺžený výklad v rámci kompenzačných opatrení na eliminovanie rozdielov vo vedomostiach a zručnostiach žiakov,

- rozvíjať komunikatívne zručnosti žiakov, schopnosť učiť sa, riešiť problémy uplatňovaním projektového vyučovania, brainstormingu a brainwritingu vo vzdelávacom procese na obidvoch stupňoch vzdelávania.

2. **ukladá kontrolovanému** subjektu v lehote do 20. 06 2022 **priať konkrétne opatrenia** na odstránenie zistených nedostatkov týkajúcich nedelenia žiakov na skupiny v predmete slovenský jazyk a slovenská literatúra a predložiť ich Školskému inšpekčnému centru Nitra s uvedenými termínmi splnenia a menami zodpovedných zamestnancov.

Správu o splnení prijatých a uložených opatrení na odstránenie nedostatkov a ich príčin predložiť Školskému inšpekčnému centru Nitra v termíne do 16. 09. 2022.

PÍSOMNÉ MATERIÁLY POUŽITÉ PRI ŠKOLSKEJ INŠPEKCII

1. inovovaný školský vzdelávací program,
2. rozvrhy hodín jednotlivých tried,
3. učebné osnovy, učebný plán,
4. osobné rozvrhy učiteľov vyučujúcich predmet SJSJL,
5. zápisnice z pedagogickej rady,
6. zápisnice metodických orgánov,
7. zápisnice z pracovných porád,
8. informačný dotazník pre riaditeľa školy.

Správu o výsledkoch školskej inšpekcie vyhotovila:

školská inšpektorka: Mgr. Lívia Bernadičová

Dňa: 01. 06. 2022

PREROKOVANIE SPRÁVY

Na prerokovaní správy o výsledkoch školskej inšpekcie sa zúčastnili:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:
Mgr. Lívia Bernadičová

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:
PaedDr. Eugen Kacz

Prerokovanie správy o výsledkoch školskej inšpekcie potvrdzujú dňa 09. 06. 2022 v Nitre:

a) za Štátnu školskú inšpekciu, Školské inšpekčné centrum Nitra:

Mgr. Lívia Bernadičová

.....

b) za kontrolovaný subjekt zodpovedný vedúci zamestnanec:

PaedDr. Eugen Kacz

.....

Vyjadrenie vedúceho zamestnanca kontrolovaného subjektu, ktorého sa zistenia týkajú
(vedúci zamestnanec môže zaslať písomné vyjadrenie k obsahu správy do 5 dní pracovných od prerokovania):

PaedDr. Eugen Kacz, riaditeľ školy

.....

Stanovisko školského inšpektora k vyjadreniu:

Mgr. Lívia Bernadičová, školská inšpektorka

.....

Na vedomie

Štátna školská inšpekcia Bratislava - úsek inšpekčnej činnosti